

**Målprogram för
funktionshindrade
kvinnor**

Olella Nainen

”En tillgänglig omgivning skall garanteras genom lagstiftningen på ett sådant sätt att funktionshindrade kvinnor utan hinder skall kunna ta sig in i alla byggnader, som exempelvis utbildnings- och kulturcenter och andra offentliga lokaliteter. Även nya bostäder skall vara tillgängliga så att funktionshindrade kvinnor skall kunna flytta in i alla slag av bostäder”

Omarbetat utdrag ur EDF:s manifest

”En blivande rullstolsburen mamma kunde inte ta sig till sin mödravårdscentral på grund av centralens trappor”

Invalidförbundets Kvinnoarbetsgrupp

Mänskliga rättigheter

- en funktionshindrad kvinna skall åtnjuta samma mänskliga rättigheter som en icke funktionshindrad kvinna
- en funktionshindrad kvinna skall ha rätt att vara en kvinna
- en funktionshindrad kvinna får inte diskrimineras på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder eller av någon annan orsak som gäller hennes person

Deltagande och samhällelig påverkan

- en funktionshindrad kvinna skall spurras och göras modigare och hon skall ges förutsättningar att vara synlig och att utöva påverkan i samhället
- en funktionshindrad kvinnas deltagande skall möjliggöras med hjälp av behövliga stödåtgärder

Kontroll över eget liv

- en funktionshindrad kvinna skall ha rätt till information, handledning, vägledning och stöd för att hon skall klara av vardagens aktiviteter
- en funktionshindrad kvinna kan också vara i behov av utomstående hjälp. Då man kartlägger behovet av tjänster skall man utgå från att en kvinna med funktionshinder är en aktiv aktör och inte ett vårdbehövande objekt
- en funktionshindrad kvinna skall ha rätt att själv fatta beslut i egna angelägenheter

Tillgång till information

- en funktionshindrad flicka eller kvinna skall i sin mognadsprocess till kvinna och kvinnlighet ha rätt till upplysning i hälso- och sexualitetsfrågor
- en funktionshindrad flicka och hennes föräldrar skall ges realistisk information i frågor som rör en ung kvinnas mognadsprocess. Med tanke på en funktionshindrad flickas liv som vuxen

kvinnor behövs även information om tjänster för funktionshindrade, rehabilitering, möjligheter till utbildning, fritidsintressen, studier och sysselsättning.

- en funktionshindrad kvinna skall erbjudas information om tjänster och stödåtgärder för att hon skall kunna leva ett självständigt liv i en föränderlig livssituation
- tillgången till information skall garanteras utgående från kvinnans skada. Material skall till exempel finnas på lättläst språk och teckenspråk, med tecken som komplement till talet, i skriven form, med stödkommunikationsmetoder, med stora bokstäver och punktskrift samt i elektronisk form och i form av intalade texter.
- fackmän inom branschen behöver utbildning i och sakkunskap om funktionshinder och kvinnans mognadsprocess
- den funktionshindrade kvinnan skall komma till tals i medierna

Rehabilitering, utbildning, inkomst och sysselsättning

- i rehabiliteringen skall ett kvinnoperspektiv beaktas samt individuella behov som uppstår under kvinnans levnadslopp
- jämbördiga möjligheter skall garanteras för funktionshindrade kvinnor i fråga om utbildning
- vid valet av utbildningslinjer skall den funktionshindrade kvinnans eller flickans färdigheter och intressen primärt betonas
- en funktionshindrad kvinna skall ha en tillräcklig inkomst som möjliggör ett självständigt liv
- jämlika rättigheter skall garanteras i fråga om sysselsättning och avlöning

”Tillgänglig information är en demokratisk rättighet för varje samhällsmedlem. För att funktionshindrade kvinnor skall kunna utöva och åtnjuta medborgerliga och mänskliga rättigheter skall de få all den information de önskar och är i behov av”

Utdrag ur EDF:s manifest

”Min hälsovårdare har börjat vänja sig vid den tolk i teckenspråk som jag anlitar. En gång då tolken inte fanns på plats insåg min vårdare vilken viktig roll tolken har. Det arbete tolken utför gagnar inte endast mig utan oss båda!”

Döv tvåbarns mor som talar teckenspråk

”Många funktionshindrade flickor är uppfostrade att tro att de inte skall hoppas på att finna en partner, för att inte tala om att bilda familj och få barn”

Psykolog Katri Koskinen

”Den gravt funktionshindrade Pauliina hade aldrig kunnat tänka sig att bli mamma. Hon hade intalat sig att hennes syskonbarn skulle kompensera avsaknaden av egna barn. Då hon sedan som över 30-årig fann mannen i sitt liv förändrades situationen.

Tiina Notko,

IT-tidningen 1-2/2005

”En gravt funktionshindrad kvinna hade inte beviljats extra resor inom ramen för färdtjänst så att hon skulle kunna avhämta sin 3-åriga dotter på daghem. I och med att barnets dagvård anpassades enligt flickans pappas arbetsskift förvägrades samtidigt ett jämbördigt föräldraskap för mamman”

Åbo förvaltningsdomstol

30.9.2004/0654/2

Sexualitet

- en funktionshindrad kvinna skall ha rätt till sexualitet
- tjänster i sexualhälsofrågor skall vara tillgängliga
- en funktionshindrad kvinna skall garanteras lika rätt att välja sin sexuella inriktning

Familjeliv och funktionshinder

- en funktionshindrad kvinna har rätt till familj och föräldraskap
- en funktionshindrad kvinna får inte övertalas till abort eller sterilisering
- som stöd för sitt moderskap har en funktionshindrad mor rätt till tjänster och stödformer som hennes funktionshinder förutsätter
- vid skilsmässa får ett funktionshinder hos modern inte vara en orsak till att hon fråntas vårdnaden om barnen
- ett funktionshinder får inte vara ett hinder för adoption
- ett omhändertagande av en funktionshindrad kvinnas barn får inte bero av bristfälliga stödtjänster som kvinnans funktionshinder förutsätter

Våld och utnyttjande

- en funktionshindrad kvinna har rätt till personlig integritet
- en funktionshindrad kvinnas förhöjda risk för att utsättas för mentalt, ekonomiskt och fysiskt utnyttjande skall medvetandegöras i samhället
- tjänster som mödrahem och skyddshem ger skall vara tillgängliga
- olika organisationer har till uppgift att förstärka den egna identiteten hos funktionshindrade flickor och kvinnor och hjälpa dem att förutse och identifiera kännetecknen på sexuella trakasserier och sexuellt utnyttjande
- funktionshindrade flickor och kvinnor är i behov av kurser i självförsvar som är speciellt planerade för dem

Nätverk och stöd av likställda

- en funktionshindrad kvinna skall ha lika möjligheter att få livskraft genom stöd av likställda
- nätverk och verksamhet som utövas av grupper av likställda skall stödjas av samhället och organisationer
- nätverk för funktionshindrade kvinnor skall utgöra en del av kvinnosaksrörelsen

Forskning och statistik

- forskning om funktionshinder och kvinnoaspekter skall utvidgas genom att personer som skriver pro gradu- och doktorsavhandlingar erbjuds underlag i ämnet
- inom forskning och statistik skall även funktionshindrade kvinnor beaktas

Sektorer som deltar i handikapporganisationernas kvinnonätverk:

Finlands CP-förbund rf
 Finlands Dövas Förbund rf
 Finlands Handikappforum rf
 Finlands MS-förbund rf
 Förbundet utvecklingshämning rf
 Hjärnskadeförbundet rf
 Hörselvårdsförbundet rf
 Invalidförbundet rf
 Reumaförbundet i Finland rf
 Riksomfattande handikapprådet
 Suomen Nivelyhdistys ry
 Synskadades Centralförbund rf
 Tröskeln rf

Förfrågningar:

pirkko.justander@invalidiliitto.fi

Källor:

Europeiska Handikappforum 1997 Bryssel, Manifest av och för kvinnor med funktionshinder i Europa

Viemerö, V. (2005). Violence against disabled women. I boken K.Kristiansen, R. Traustadóttir (Red.), Gender and Disability Research in the Nordic Countries. Lund: Studentlitteratur.

Koskinen K. Tynkkynen A. Auer P. Hahle L. Pelkonen M. Rekola H. Viemerö V. (2001) Sukella syvemmälle, Invalidförbundet rf

Den grafiska planeringen av Målprogram för funktionshindrade kvinnor: Johanna Paulin, Invalidförbundet rf

”Undersökningar visar att sannolikheten för att funktionshindrade flickor och kvinnor utsätts för våld är större än för icke funktionshindrade flickor och kvinnor”

Psykolog Katri Koskinen

”En gång slog han mig så hårt att mitt ben gick av på två ställen”

”Förutom min närståendepenning tar han också min pension”

Citat ur Vappu Viemerös

undersökning

”Genom mitt ledarskap i en grupp av likställda har jag framför allt fått självsäkerhet. Jag har också fått nya perspektiv på nedsatt funktionsförmåga; jag har insett att ett funktionshinder också kan vara en resurs, inte enbart en källa till ångest”

Utdrag ur boken Sukella syvemmälle